

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2017. gada 21. septembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Direktīva 2005/36/EK – Profesionālo kvalifikāciju atzīšana – Zobu tehniķi – Profesionālās darbības veikšanas nosacījumi uzņēmējā dalībvalstī – Obligāta prasība par zobārsta starpniecību – Šīs prasības piemērošana kliniskajiem zobu tehniķiem, kas veic profesionālo darbību izcelsmes dalībvalstī – LESD 49. pants – Brīvība veikt uzņēmējdarbību – Ierobežojums – Attaisnojums – Vispārējo interešu mērķis nodrošināt sabiedrības veselības aizsardzību – Samērīgums

Lieta C-125/16

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Prim'Awla tal-Qorti Ċivili* (Civillietu tiesas pirmā palāta, Malta) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2016. gada 23. februārī un kas Tiesā reģistrēts 2016. gada 29. februārī, tiesvedībā

Malta Dental Technologists Association,

John Salomone Reynaud

pret

Superintendent tas-Sahha Pubblika,

Kunsill tal-Professionijiet Kumplimentari għall-Medicina.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], tiesneši M. Vilaras [*M. Vilaras*], J. Malenovskis [*J. Malenovský*], M. Safjans [*M. Saffjan*] (referents) un D. Švābi [*D. Šváby*],

ģenerāladvokāts P. Mengoci [*P. Mengozzi*],

sekretārs R. Skjāno [*R. Schiano*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2017. gada 2. marta tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Malta Dental Technologists Association* un *J. S. Reynaud* vārdā – *T. Azzopardi, avukat,*
- *Kunsill tal-Professionijiet Kumplimentari għall-Medicina* vārdā – *S. Bailey* un *V. Cuschieri, avukati,*
- Maltas valdības vārdā – *A. Buhagiar, pārstāve,*

* Tiesvedības valoda – maltiešu.

- Čehijas valdības vārdā – *J. Vláčil* un *M. Smolek*, pārstāvji,
- Spānijas valdības vārdā – *A. Rubio González* un *A. Gavela Llopis*, pārstāvji,
- Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *M. Russo*, *avvocato dello Stato*,
- Austrijas valdības vārdā – *G. Eberhard*, pārstāvis,
- Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna*, pārstāvis,
- Eiropas Komisijas vārdā – *H. Støvlbæk* un *J. Aquilina*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2017. gada 1. jūnija tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt LESD 49., 52. un 56. pantu, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada 7. septembra Direktīvu 2005/36/EK par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu (OV 2005, L 255, 22. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 20. novembra Direktīvu 2013/55/ES (OV 2013, L 354, 132. lpp.) (turpmāk tekstā – “Direktīva 2005/36”).
- 2 Šis lūgums tika iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *Malta Dental Technologists Association* (Maltas Zobu tehniķu asociācija, turpmāk tekstā – “MDTA”) un *John Salomone Reynaud*, no vienas puses, un *Superintendent tas-Saħħa Pubblika* (Sabiedrības veselības superintendants, Malta) (turpmāk tekstā – “superintendants”) un *Kunsill tal-Professjonijiet Kumplimentari ġhall-Medicina* (Ar ārstniecības nozari saistīto profesiju padome, Malta) (turpmāk tekstā – “ĀNSPP”), no otras puses, par lūgumu Maltā atzīt profesionālo kvalifikāciju klīniskajiem zobu tehniķiem (turpmāk tekstā – “KZT”).

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Direktīvas 2005/36 preambulas 3. apsvērumā ir noteikts:

“Garantija, ko personām, kuras savu profesionālo kvalifikāciju ieguvušas kādā no dalībvalstīm, šī direktīva sniedz attiecībā uz darbības sākšanu vai veikšanu tajā pašā profesijā citā dalībvalstī ar tādām pašām tiesībām kā šīs dalībvalsts pilsoņiem, neskar prasību, ka migrējošajam profesionālim jāievēro visi nediskriminējošie nosacījumi attiecībā uz šādu darbības veikšanu, kādus pēdējā minētā dalībvalsts varētu izvirzīt, ja šādi nosacījumi ir objektīvi pamatoti un samērīgi.”

- 4 Šīs direktīvas 1. panta “Mērķis” teksts ir šāds:

“Šī direktīva paredz noteikumus, saskaņā ar kuriem dalībvalsts, kas darbības sākšanai vai veikšanai reglamentētā profesijā savā teritorijā izvirza nosacījumu, ka vajadzīgas specifiskas profesionālās kvalifikācijas, (turpmāk “uzņēmēja dalībvalsts”) saistībā ar darbības sākšanu vai veikšanu šajā profesijā atzīst profesionālās kvalifikācijas, kuras iegūtas vienā vai vairākās citās dalībvalstīs (turpmāk “izcelsmes dalībvalsts”) un kuras ļauj šai personai ar šādu kvalifikāciju veikt darbību tajā pašā profesijā šajā dalībvalstī.

Šajā direktīvā ir arī paredzēti noteikumi par daļēju piekļuvi reglamentētai profesijai un par citā dalībvalstī veiktas profesionālās prakses atzīšanu.”

5 Minētās direktīvas 3. panta “Definīcijas” 1. punktā ir noteikts:

“Šajā direktīvā lieto šādas definīcijas:

- a) “reglamentēta profesija”: profesionāla darbība vai profesionālu darbību kopums, uz kuras sākšanu, veikšanu vai veikšanu kādā noteiktā veidā tieši vai netieši attiecas normatīvos vai administratīvos aktos paredzēta prasība par īpašas profesionālās kvalifikācijas esamību [..];
- b) “profesionālās kvalifikācijas”: kvalifikācijas, ko apstiprina kvalifikāciju apliecinošs dokuments, 11. panta a) punkta i) apakšpunktā minētais kompetences apliecinājums un/vai profesionālā pieredze;
- c) “kvalifikāciju apliecinošs dokuments”: diploms, sertifikāts un cita veida apliecinājums, kuru izsniegusi dalībvalsts iestāde, kas norīkota saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts normatīvajiem vai administratīvajiem aktiem, un kurš apliecina tādas profesionālās apmācības sekmīgu pabeigšanu, kas apgūta galvenokārt Kopienā. Gadījumos, uz kuriem neattiecas definīcijas pirmais teikums, šā panta 3. punktā minētos apliecināšos dokumentus uzskata par kvalifikāciju apliecināšiem dokumentiem;

[..]

- e) “reglamentēta izglītība un apmācība”: jebkāda apmācība, kas īpaši paredzēta darbības veikšanai kādā konkrētā profesijā un kas aptver kursu vai kursus, kurus atbilstīgos gadījumos papildina profesionālā apmācība, pārbaudes prakse vai profesionālā prakse.

[..]”

6 Minētās direktīvas 4. pantā “Atzīšanas ietekme” ir noteikts:

“1. Profesionālās kvalifikācijas atzīšana no uzņēmējas dalībvalsts puses ļauj attiecīgajai personai šajā dalībvalstī sākt darbību tajā pašā profesijā, kurai viņš kvalificēts izcelsmes dalībvalstī, un veikt to uzņēmējā dalībvalstī atbilstoši tādiem pašiem nosacījumiem kā uzņēmējas dalībvalsts pilsoņiem.

2. Šīs direktīvas nolūkā profesija, kurā pretendents vēlas veikt darbību uzņēmējā dalībvalstī, ir tā pati profesija, kurai viņš kvalificēts izcelsmes dalībvalstī, ja tajā ietvertās darbības ir līdzvērtīgas.

3. Atkāpjoties no 1. punkta, daļēju piekļuvi profesijai uzņēmējā dalībvalstī piešķir saskaņā ar 4.f pantā paredzētajiem nosacījumiem.”

7 Saskaņā ar Direktīvas 2005/36 4.f pantu “Daļēja piekļuve”:

“1. Uzņēmējas dalībvalsts kompetentā iestāde, izvērtējot katru gadījumu atsevišķi, piešķir daļēju piekļuvi profesionālai darbībai tās teritorijā tikai tad, ja ir izpildīti visi turpmāk norādītie nosacījumi:

- a) profesionālis ir pilnībā kvalificēts izcelsmes dalībvalstī veikt profesionālo darbību, attiecībā uz kuru uzņēmējā dalībvalstī ir prasīta daļēja piekļuve;

[..].”

8 Šīs direktīvas III sadaļas I nodaļas nosaukums ir “Vispārējā sistēma apmācības apliecinājumu atzīšanai”. Šajā nodaļā ir ietverts minētās direktīvas 10.–14. pants.

9 Direktīvas 10. pantā “Joma” ir paredzēts:

“Šī nodaļa attiecas uz visām profesijām, kas nav iekļautas šīs sadaļas II un III nodaļā [..].”

10 Direktīvas 2005/36 11. pantā “Kvalifikācijas līmeņi” profesionālās kvalifikācijas tiek grupētas šīs direktīvas 13. panta un 14. panta 6. punkta piemērošanas nolūkam.

11 Minētās direktīvas 13. panta “Atzīšanas nosacījumi” 1. panta pirmajā daļā ir noteikts:

“Ja piekļuve reglamentētai profesijai vai darbībai šādā profesijā uzņēmējā dalībvalstī ir atkarīga no tā, vai personai ir konkrētas profesionālās kvalifikācijas, minētās dalībvalsts kompetentā iestāde atļauj pretendentiem piekļūt un darboties minētajā profesijā saskaņā ar tādiem pašiem noteikumiem, kurus piemēro tās pilsoņiem, ja viņiem ir kompetences apliecinājums vai kvalifikāciju apliecinājoši dokumenti, kuri minēti 11. pantā un kurus prasa cita dalībvalsts, lai piekļūtu profesijai vai darbotos profesijā tās teritorijā.”

12 Direktīvas 2005/36 III sadaļas III nodaļas nosaukums ir “Atzīšana, pamatojoties uz minimālo apmācības nosacījumu saskaņošanu”. Šajā nodaļā ir ietverts šīs direktīvas 21.–49. pants.

13 Direktīvas 2005/36 34. pantā “Zobārstu pamatapmācība” ir noteikts:

“1. Uz zobārsta pamatapmācības sākšanu attiecas nosacījums, ka jābūt diplomam vai sertifikātam, kas dalībvalstī dod tiesības attiecīgo studiju nolūkā stāties universitātēs vai augstskolās, kuru līmenis atzīts par ekvivalentu universitātes līmenim.

[..]

3. Zobārsta pamatapmācība garantē, ka attiecīgā persona ir apguvusi šādas zināšanas un prasmes:

- a) atbilstīgas zināšanas tajās zinātnēs, kas ir zobārstniecības pamatā, un labu izpratni par zinātniskajām metodēm, tostarp bioloģisko funkciju mērīšanas principiem, zinātniski noteiktu faktu vērtēšanu un datu analīzi;
- b) pietiekamu izpratni par vesela un slima cilvēka ķermeni, funkcijām un uzvedību, kā arī par saistību starp cilvēka veselības stāvokli un fizisko un sociālo vidi, tiktāl, ciktāl tas ietekmē zobārstniecību;
- c) atbilstīgas zināšanas gan par veselu, gan slimu zobu, mutes, žokļu un ar tiem saistīto audu uzbūvi un funkcijām un par to ietekmi uz pacienta vispārējo veselības stāvokli un fizisko un sociālo labklājību;
- d) atbilstīgas zināšanas par klīniskajām disciplīnām un praksi, kas zobārstam nodrošina visaptverošu priekšstatu par zobu, mutes, žokļu un ar tiem saistīto audu anomālijām, bojājumiem un slimībām, kā arī zināšanas par profilaktisko, diagnostisko un terapeitisko zobārstniecību;
- e) piemērotu klīnisko pieredzi atbilstīgā pārraudzībā.

Šī apmācība nodrošina, ka zobārstam ir nepieciešamās prasmes, lai veiktu visas darbības saistībā ar zobu, mutes, žokļu un ar tiem saistīto audu anomāliju un slimību profilaksi, diagnosticēšanu un ārstēšanu.”

14 Šīs direktīvas 36. pantā “Zobārstu profesionālās darbības veikšana” ir paredzēts:

“1. Šīs direktīvas nolūkā zobārsta profesionālās darbības, kuras definētas 3. punktā un kuras veic atbilstoši V pielikuma 5.3.2. punktā uzskaitītajām profesionālajām kvalifikācijām.

2. Zobārsta profesija pamatojas uz 34. pantā minēto zobārsta apmācību, un tā ir atsevišķa profesija, kas ir nošķirta no citām vispārējās vai specializētās medicīnas profesijām. Zobārsta profesionālās darbības veikšanai ir nepieciešams V pielikuma 5.3.2. punktā minētais kvalifikāciju apliecinošais dokuments. [..]

3. Dalībvalstis nodrošina to, ka zobārstiem ir vispārēji nodrošināta iespēja sākt un veikt profilakses, diagnosticēšanas un ārstēšanas darbības attiecībā uz zobu, mutes, žokļu un ar tiem saistīto audu ietekmējošām anomālijām un slimībām, atbilstīgi ievērojot reglamentējošos noteikumus un profesionālās ētikas noteikumus, kas ir spēkā V pielikuma 5.3.2. punktā minētajos atsauces datumos.”

Maltas tiesības

15 *Att dwar il-Professjonijiet tas-Saħħa (Kapitolu 464 tal-Liġijiet ta' Malta)* (Likums par veselības aprūpes profesijām (*Maltas Likumi*, 464. nodaļa)) 2. pantā “ar ārstniecības nozari saistītas profesijas pārstāvis” ir definēts kā “veselības aprūpes speciālists, kura vārds ir iekļauts 28. pantā minētajos ar ārstniecības nozari saistīto profesiju reģistros”.

16 Saskaņā ar šī likuma 25. panta 1. punktu:

“Praktizēt ar ārstniecības nozari saistītā profesijā ir atļauts tikai personām, kuru vārds ir iekļauts attiecīgajā reģistrā, ko saskaņā ar šī likuma normām uztur [ĀNSPP].”

17 Minētā likuma 28. panta 1. punktā ir noteikts:

“[ĀNSPP] uztur atsevišķus reģistrus katrai III pielikumā uzskaitītajai ar ārstniecības nozari saistītajai profesijai [..], kuros, pamatojoties uz attiecīgās personas iesniegumu, tiek iekļauts ikviens tāda Maltas vai dalībvalsts pilsoņa vārds, kam ir:

- a) jebkāda kvalifikācija, kā tā šeit ir aprakstīta, kura iegūta Maltas universitātē vai mācību iestādē, vai arī pēc Veselības ministrijas organizēta mācību kursa apguves, profesijā, kam tiek uzturēts atsevišķs reģistrs, vai
- b) kvalifikācija, kura iegūta kādā dalībvalstī un atzīta saskaņā ar Likumu par kvalifikāciju savstarpēju atzīšanu vai jebkuriem no tā izrietošiem noteikumiem, vai
- c) kvalifikācija minētajā profesijā, kas iegūta jebkurā citā universitātē, koledžā vai skolā, kuru atzinusi [ĀNSPP],

ar nosacījumu, ka šīs kvalifikācijas nolūkam [ĀNSPP] var prasīt attiecīgajai personai piedalīties un nokārtot profesionālo un valodas prasmju eksāmenu.”

18 Likumā par veselības aprūpes profesijām (*Maltas Likumi*, 464. nodaļa), kurā ir uzskaitītas ar veselības aprūpi saistītās profesijas, ir minēta zobu tehniķa profesija, tomēr ne KZT profesija.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

19 *MDTA* un *J. S. Reynaud* vērsās iesniedzējtiesā ar lūgumu panākt KZT profesionālās kvalifikācijas atzīšanu Maltā. Prasības pieteikumā viņi lūdza, lai superintendentam un ĀNSPP tiktu noteikts pienākums Maltā reģistrēt citās dalībvalstīs reģistrētus KZT un ļaut šiem zobu tehniķiem strādāt savā profesijā šajā dalībvalstī. Turklāt *MDTA* un *J. S. Reynaud* vēlējas panākt, lai tiktu atzīts, ka KZT var strādāt savā profesijā tā, ka nav vajadzīgs, lai pacientus tiem nosūtītu zobārsti.

- 20 KZT ir speciālisti zobu protēžu jomā, ieskaitot zobu protēžu un mākslīgo zobu izgatavošanu, tie veic mākslīgo zobu un protēžu labošanu un pārveidi.
- 21 *MDTA* un *J. S. Reynaud* precizē, ka KZT darbība nerada neatgriezeniska kaitējuma risku pacientiem, jo gadījumā, ja zobu protēze ir ar bojājumiem, vienīgās sekas tam ir tādas, ka šī protēze ir jāpielāgo vai jānomaina.
- 22 No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka KZT Maltā nav atzīti un tātad tie nevar tur strādāt savā profesijā, jo šajā dalībvalstī ir atzīti un reģistrēti vienīgi zobu tehniķi.
- 23 *MDTA* un *J. S. Reynaud* lūdz atzīt KZT nevis kā no zobu tehniķa atšķirīgu veselības aprūpes profesiju, bet gan to, lai KZT tiktu iekļauti ĀNSPP pārvaldītajā zobu tehniķu sarakstā.
- 24 Iesniedzējtiesa norāda, ka *MDTA* un *J. S. Reynaud* lūgums attiecas uz KZT pārrobežu praktizēšanu profesijā personām, kas vēlas veikt uzņēmējdarbību Maltā. Tā piebilst, ka Maltas tiesiskajā regulējumā šajā ziņā nav paredzēta nekāda veida diskriminācija starp Maltas un citu dalībvalstu pilsoņiem, jo KZT nav atzīta principā, nešķirojot atkarībā no skarto personu pilsonības.
- 25 Uzskatīdama, ka pamatlietas strīda risinājums ir atkarīgs no LESD 49., 52. un 56. panta, kā arī no Direktīvas 2005/36 interpretācijas, *Prim'Awla tal-Qorti Ċivili* (Civillietu tiesas pirmā palāta, Malta) ir nolēmusi apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālos jautājumus:
- “1) Vai tāds Maltas veselības aizsardzības iestāžu aizliegums vai atteikšanās atzīt [KZT] profesiju, kuru dēļ, pat likumā nepastāvot diskriminācijai, personām no citām dalībvalstīm, kas ir iesniegušas attiecīgu pieteikumu, praktiski ir liegta iespēja Maltā strādāt savā profesijā, ir saderīgs ar vienotā tirgus izveidi reglamentējošajiem principiem un tiesību normām, it īpaši tiem, kuri izriet no LESD 49., 52. un 56. panta, situācijā, kad nepastāv risks sabiedrības veselībai?
- 2) Vai attiecībā uz [KZT] ir piemērojama Direktīva 2005/36 [...], ņemot vērā, ka gadījumā, ja zobu protēze izrādītos defektīva, vienīgās sekas būtu vajadzība šo defektīvo ierīci pielāgot vai nomainīt, neradot nekādu risku pacientam?
- 3) Vai Maltas veselības aizsardzības iestāžu aizliegums, kas šajā lietā tiek apstrīdēts, ir piemērots, lai nodrošinātu augsta līmeņa veselības aizsardzības mērķa sasniegšanu, ņemot vērā, ka defektīvu zobu protēzi iespējams nomainīt, neradot risku pacientam?
- 4) Vai tas, kā superintendants interpretē [...] un piemēro Direktīvu 2005/36 [...] attiecībā uz [KZT], kuri ir iesnieguši pieteikumu par atzīšanu šīm pašām Maltas veselības aizsardzības iestādēm, ir uzskatāms par samērīguma principa pārkāpumu?”

Par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību

- 26 Maltas valdība savos rakstveida apsvērumos apgalvo, ka iesniedzējtiesas uzdotie jautājumi nav pieņemami, jo, pirmkārt, tie ir uzdoti pārlietu agrīnā procesa valsts tiesā stadijā, nedodot pusēm iespēju iesniegt pierādījumus, otrkārt, jautājumu pamatā ir kļūdaini pieņēmumi, ka KZT darbības nerada risku cilvēka veselībai, un, treškārt, tie ir balstīti uz kļūdainu konstatējumu, ka KZT no citām dalībvalstīm nav iespējams strādāt savā profesijā Maltā.
- 27 Austrijas valdība savos rakstiskajos apsvērumos šaubās par Tiesas kompetenci sniegt atbildi uz uzdotajiem jautājumiem, jo pamatlietas strīdā nav neviena pārrobežu elementa, ievērojot, ka *MDTA*, kas cēla prasību iesniedzējtiesā, ir Maltā reģistrēta asociācija.

- 28 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka uz jautājumiem par Savienības tiesību interpretāciju, kurus valsts tiesa ir uzdevusi saistībā ar pašas noteikto tiesisko regulējumu un faktiskajiem apstākļiem un kuru precizitāte Tiesai nav jāpārbauda, attiecas atbilstības pieņēmums. Tiesa var atteikties lemt par valsts tiesas iesniegto lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu tikai tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesību interpretācijai nav nekāda sakara ar pamatlietas faktisko situāciju vai tās priekšmetu, vai arī gadījumos, kad izvirzītā problēma ir hipotētiska, vai kad Tiesai nav zināmi faktiskie un tiesiskie apstākļi, kas nepieciešami, lai sniegtu noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (skat. it īpaši spriedumu, 2016. gada 6. septembris, *Petruhhin*, C-182/15, EU:C:2016:630, 20. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 29 Turklāt valsts tiesai jāizlemj, kurā procesa stadijā tai ir jāuzdod prejudiciāls jautājums Tiesai (spriedums, 2007. gada 17. aprīlis, *AGM-COS.MET*, C-470/03, EU:C:2007:213, 45. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 30 Attiecībā uz, Austrijas valdības ieskatā, pamatlietā trūkstošo pārrobežu elementu ir jānorāda, ka papildus faktam, ka jautājumi nav vienīgi par LESD normām, bet arī par Direktīvu 2005/36, iesniedzējtiesa ir vērsusies Tiesā saistībā ar tiesvedību par tādu valsts tiesību normu tiesiskumu, kuru ir ierosinājusi zobu tehniķu asociācija, proti, *MDTA*, kas ir piemērojamas ne tikai Maltas, bet arī citu dalībvalstu pilsoņiem. Līdz ar to iesniedzējtiesas nolēmums, ko tā pieņems pēc šī Tiesas sprieduma, radīs sekas arī attiecībā uz šiem pēdējiem minētajiem pilsoņiem (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2013. gada 8. maijs, *Libert u.c.*, C-197/11 un C-203/11, EU:C:2013:288, 35. punkts, kā arī 2016. gada 15. novembris, *Ullens de Schooten*, C-268/15, EU:C:2016:874, 51. punkts).
- 31 No tā izriet, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemams.

Par lietas būtību

- 32 Ar saviem jautājumiem, kuri ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai LESD normas par pamatbrīvībām un Direktīvas 2005/36 normas ir interpretējamas tādējādi, ka tām ir pretrunā tās dalībvalsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā, ar kuru ir noteikts, ka zobu tehniķa darbības ir jāveic sadarbībā ar zobārstu, ciktāl šī prasība atbilstoši minētajam regulējumam ir piemērojama attiecībā uz KZT, kas savu profesionālo kvalifikāciju ir ieguvuši citā dalībvalstī un vēlas strādāt savā profesijā šajā pirmajā dalībvalstī.
- 33 Iesākumā ir jānorāda, ka saskaņā ar Direktīvas 2005/36 1. pantu tajā ir paredzēti noteikumi, saskaņā ar kuriem dalībvalsts, proti, uzņēmēja dalībvalsts, kas darbības sākšanai vai veikšanai reglamentētā profesijā savā teritorijā izvirza nosacījumu par konkrētām profesionālām kvalifikācijām, saistībā ar darbības sākšanu vai veikšanu šajā profesijā atzīst profesionālās kvalifikācijas, kuras iegūtas vienā vai vairākās citās dalībvalstīs, proti, izcelsmes dalībvalstī vai dalībvalstīs, un kuras ļauj personai ar šādu kvalifikāciju veikt darbību tajā pašā profesijā šajā dalībvalstī.
- 34 Atbilstoši šīs direktīvas 3. panta 1. punkta a) apakšpunktam jēdziens “reglamentēta profesija” nozīmē profesionālu darbību vai profesionālu darbību kopumu, uz kuras sākšanu, veikšanu vai veikšanu kādā noteiktā veidā tieši vai netieši attiecas normatīvos vai administratīvos aktos paredzēta prasība par īpašas profesionālās kvalifikācijas esamību. Tātad jēdziens “reglamentēta profesija” minētās direktīvas izpratnē ietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā (spriedums, 2015. gada 6. oktobris, *Brouillard*, C-298/14, EU:C:2015:652, 36. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 35 No Direktīvas 2005/36 3. panta 1. punkta b), c) un e) apakšpunkta izriet, ka šīs direktīvas 3. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētais “īpašas profesionālās kvalifikācijas” jēdziens attiecas uz jebkuru kvalifikāciju, ko apliecina dokuments par konkrētas izglītības iegūšanu, kas domāta, lai sagatavotu tās ieguvējus noteiktai profesijai (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2015. gada 6. oktobris, *Brouillard*, C-298/14, EU:C:2015:652, 38. punkts).

- 36 Kā izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, Likuma par veselības aprūpes profesijām (*Maltas Likumi*, 464. nodaļa) 28. pantā prasītā ar universitātes diplomu apliecinātā izglītība, kas nepieciešama darbam ar veselības aprūpi saistītās profesijās, ir tieši domāta, lai diploma ieguvējus sagatavotu darbam šādās profesijās. Minētā likuma III pielikumā starp citām ar veselības aprūpi saistītām profesijām ir minēta zobu tehniķa profesija.
- 37 Tātad ar nosacījumu, ka iesniedzējtiesa pārbauda to, vai ir ievērots Direktīvas 2005/36 3. panta 1. punkta b), c) un e) apakšpunkts attiecībā uz Maltas tiesībās paredzētajām prasībām zobu tehniķu profesionālajai kvalifikācijai, ir jākonstatē, ka zobu tehniķa profesija Maltā ir reglamentēta profesija šīs direktīvas 3. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē.
- 38 Tā kā zobu tehniķa profesija nav minēta Direktīvas 2005/36 III sadaļas II un III nodaļas normās, tai ir piemērojama šīs direktīvas I sadaļā un tostarp tās 10.–14. pantā paredzētā vispārējā sistēma apmācības apliecinājumu atzišanai.
- 39 Saskaņā ar šīs direktīvas 13. panta 1. punkta pirmo daļu, ja piekļuve reglamentētai profesijai vai darbībai šādā profesijā uzņēmējā dalībvalstī ir atkarīga no tā, vai personai ir konkrētas profesionālās kvalifikācijas, minētās dalībvalsts kompetentā iestāde atļauj pretendentiem piekļūt un darboties minētajā profesijā saskaņā ar tādiem pašiem noteikumiem, kurus piemēro tās pilsoņiem, ja viņiem ir kompetences apliecinājums vai kvalifikāciju apliecinājoši dokumenti, kuri minēti šīs pašas direktīvas 11. pantā un kurus prasa cita dalībvalsts, lai piekļūtu profesijai vai darbotos šādā profesijā tās teritorijā.
- 40 Direktīvas 2005/36 13. panta 1. punkta pirmajā daļā ietvertais jēdziens “tādā [pašā] profesijā” ir jāsaprot tādējādi, ka tas attiecas uz profesijām, kas izcelsmes dalībvalstī un uzņēmējā valstī ir vai nu identiskas, vai dažos gadījumos tikai atbilstošas no to aptverto darbību viedokļa (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2006. gada 19. janvāris, *Colegio de Ingenieros de Caminos, Canales y Puertos*, C-330/03, EU:C:2006:45, 20. punkts).
- 41 Iesniedzējtiesai ir jāņem vērā katra no attiecīgās profesijas aptvertajām darbībām abās attiecīgajās dalībvalstīs, proti, zobu tehniķa profesija Maltā un KZT profesija citā dalībvalstī, lai noteiktu, vai tā tik tiešām ir “tāda [pati] profesija” Direktīvas 2005/36 13. panta 1. punkta pirmās daļas izpratnē (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2006. gada 19. janvāris, *Colegio de Ingenieros de Caminos, Canales y Puertos*, C-330/03, EU:C:2006:45, 20. punkts).
- 42 Šajā ziņā ir jākonstatē, ka no Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka pamatlietā Maltas kompetentās iestādes neliedz KZT piekļūt zobu tehniķa profesijai un viņu profesionālās kvalifikācijas atbilst Maltas zobu tehniķu kvalifikācijām.
- 43 Šādos apstākļos un ar nosacījumu, ka iesniedzējtiesai ir jāveic pārbaude saskaņā ar šī sprieduma 41. punktā minētajiem kritērijiem, nevar izslēgt, ka zobu tehniķa profesija un KZT profesija tiek uzskatīta par “tādu [pašu] profesiju” Direktīvas 2005/36 13. panta 1. punkta pirmās daļas izpratnē.
- 44 Turklāt šajā ziņā nav nozīmes lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu norādītajam apstāklim, ka izcelsmes dalībvalstī prasītās KZT kvalifikācijas ir augstākas par zobu tehniķim, kas ir uzņemošajā dalībvalstī reglamentēta profesija, nepieciešamajām kvalifikācijām.
- 45 Pēc šī konstatējuma izdarīšanas ir jāpārbauda Maltas tiesiskajā regulējumā izvirzītā prasība, atbilstoši kurai zobu tehniķu darbības Maltā ir jāveic sadarbībā ar zobārstu, tādēļ ka šiem tehniķiem nav atļaujas strādāt nepastarpinātā saskarsmē ar pacientiem bez šāda ārsta starpniecības.
- 46 Šajā ziņā ir jākonstatē, ka ar Direktīvu 2005/36 zobu tehniķa vai KZT profesijas veikšanas nosacījumi paši par sevi nav saskaņoti.

- 47 Tāpat kā to būtībā ir uzskatījis ģenerālvokāts savu secinājumu 13. punktā, no Direktīvas 2005/36 4. panta, to interpretējot kopsakarā ar tās preambulas 3. apsvērumu, izriet, ka uzņemošajai dalībvalstij ir jāparedz reglamentētas profesijas veikšanas nosacījumi, ievērojot Savienības tiesības.
- 48 Tātad persona, kas strādā KZT profesijā savā izcelsmes dalībvalstī, nevar atsaukties uz Direktīvu 2005/36, lai iebilstu pret tādu prasību par zobu tehniķa profesijas veikšanu sadarbībā ar zobārstu, kāda ir pamatlietā.
- 49 Kā to būtībā ir norādījis ģenerālvokāts savu secinājumu 13. punktā, pretējs risinājums nozīmētu likt dalībvalstij attiecībā uz noteiktu profesiju automātiski pārņemt tos profesionālās darbības veikšanas nosacījumus, kādi ir paredzēti citā dalībvalstī, un tas ļautu izmantot šo direktīvu kā līdzekli, lai apietu profesionālās darbības veikšanas nosacījumus reglamentētajām profesijām, par kurām nav veikta saskaņošana.
- 50 Lai gan dažas no KZT darbībām var sakrist ar zobārsta veiktajām darbībām un Direktīvas 2005/36 4.f pantā ar zināmiem nosacījumiem ir paredzēta daļēja piekļuve profesijai, katrā ziņā ir svarīgi atgādināt, ka prasītāji pamatlietā nevienā brīdī nav lūguši daļēju piekļuvi zobārsta profesijai atbilstoši šī panta 1. punkta a) apakšpunktam.
- 51 Tādējādi, lai arī nav nepieciešams lemt par to, vai šāda daļēja piekļuve šajā gadījumā būtu juridiski iespējama, ir jākonstatē, ka pamatlietas apstākļos Direktīvas 2005/36 4.f pants nav piemērojams.
- 52 Vēl ir jāizvērtē, vai attiecībā uz zobu tehniķa vai KZT profesijas profesionālās darbības veikšanas nosacījumiem, kas nav saskaņoti ar Direktīvu 2005/36, prasība par zobu tehniķa profesijas veikšanu sadarbībā ar zobārstu ir atbilstoša LESD.
- 53 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka dalībvalstīm ir jāisteno savas kompetences, lai noteiktu iepriekšējā punktā minētos nosacījumus, ievērojot ar LESD garantētās pamatbrīvības (pēc analogijas skat. spriedumu, 2013. gada 27. jūnijs, *Nasiopoulos*, C-575/11, EU:C:2013:430, 20. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 54 Protams, saskaņā ar LESD 168. panta 7. punktu, atbilstoši tā interpretācijai Tiesas judikatūrā, Savienības tiesības neierobežo dalībvalstu kompetenci noteikumu par veselības aprūpes pakalpojumu organizāciju pieņemšanā. Tomēr, īstenojot šo kompetenci, dalībvalstīm ir jāievēro Savienības tiesības, it īpaši LESD noteikumi par brīvību veikt uzņēmējdarbību, kas ietver aizliegumu dalībvalstīm ieviest vai uzturēt spēkā nepamatotus šīs brīvības īstenošanas ierobežojumus veselības aprūpes jomā (spriedums, 2013. gada 26. septembris, *Ottica New Line*, C-539/11, EU:C:2013:591, 24. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 55 Šajā ziņā pietiek konstatēt, ka, ciktāl KZT ir atļauts izcelsmes dalībvalstī strādāt tiešā saskarsmē ar pacientiem bez obligātas zobārsta starpniecības, prasība pēc šādas starpniecības, kas ir noteikta uzņemošās dalībvalsts tiesiskajā regulējumā attiecībā uz zobu tehniķiem, var padarīt mazāk pievilcīgu brīvības veikt uzņēmējdarbību izmantošanu, kura garantēta LESD 49. pantā.
- 56 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru brīvības veikt uzņēmējdarbību ierobežojumi, kuri piemērojami bez diskriminācijas pilsonības dēļ, var tikt pamatoti ar primāriem vispārējo interešu apsvērumiem, ar nosacījumu, ka tie ir atbilstoši izvirzītā mērķa sasniegšanai un nepārsniedz to, kas ir nepieciešams šī mērķa sasniegšanai (spriedums, 2013. gada 26. septembris, *Ottica New Line*, C-539/11, EU:C:2013:591, 33. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 57 Pamatlietā prasība par minēto obligāto starpniecību ir balstīta uz pieņēmumu, ka vienīgi personas, kas ir pabeigušas Direktīvas 2005/36 34. pantā minēto zobārstu apmācību un ir ieguvušas zobārsta pamatapmācību apliecinošu dokumentu, ir pietiekami kvalificētas, lai veiktu šīs direktīvas 36. panta 3. punktā minētās profilakses, diagnosticēšanas un ārstēšanas darbības attiecībā uz zobu, mutes, žokļu un ar tiem saistīto audu anomālijām un slimībām.
- 58 Šādos apstākļos obligāta zobārsta dalība saskarsmē ar pacientu, kam zobu tehniķis sniedz savus pakalpojumus, ir domāta, lai nodrošinātu sabiedrības veselību, kas ir primārs vispārējo interešu apsvērums, ar kuru var attaisnot brīvības veikt uzņēmējdarbību ierobežojumu.
- 59 Līdz ar to ir jāpārbauda, vai aizliegums pamatlietā ir atbilstošs, lai sasniegtu izvirzīto mērķi, un vai tas nepārsniedz to, kas ir nepieciešams šāda mērķa sasniegšanai.
- 60 Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru, lai novērtētu, vai dalībvalstis ir ievērojušas samērīguma principu sabiedrības veselības jomā, ir jāņem vērā, ka cilvēku veselība un dzīvība ir pirmajā vietā starp lietām un interesēm, kuras aizsargā LESD, un ka dalībvalstis pašas var izlemt, kādā līmenī tās vēlas nodrošināt sabiedrības veselības aizsardzību, un noteikt veidu, kādā tas ir sasniedzams. Tā kā šis aizsardzības līmenis dažādās dalībvalstīs var būt atšķirīgs, dalībvalstīm ir jāpiešķir rīcības brīvība (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 19. oktobris, *Deutsche Parkinson Vereinigung*, C-148/15, EU:C:2016:776, 30. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 61 Tajā pašā laikā sabiedrības veselība liek rīkoties ar īpašu rūpību, novērtējot uz tās aizsardzību vērstos valsts pasākumus (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 27. jūnijs, *Nasiopoulos*, C-575/11, EU:C:2013:430, 27. punkts).
- 62 Ņemot vērā risku pacienta veselībai, kāds piemīt jebkurai no šī sprieduma 57. punktā minētajām darbībām, sabiedrības veselības aizsardzības mērķa nozīmību, kā arī šī sprieduma 60. punktā atgādināto dalībvalstīm piešķirto rīcības brīvību, īstenojot šo mērķi, ir jākonstatē, kā to arī ir izdarījis ģenerāladvokāts savu secinājumu 26.–30. punktā, ka prasība par obligātu zobārsta starpniecību ir atbilstoša, lai sasniegtu minēto un mērķi, un tā nepārsniedz to, kas ir nepieciešams šajā nolūkā.
- 63 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem ir jāatbild, ka LESD 49. pants, Direktīvas 2005/36 4. panta 1. punkts, kā arī 13. panta 1. punkta pirmā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem nav pretrunā tāds dalībvalsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā, ar kuru ir noteikts, ka zobu tehniķa darbības ir jāveic sadarbībā ar zobārstu, ciktāl šī prasība atbilstoši minētajam regulējumam ir piemērojama attiecībā uz KZT, kas savu profesionālo kvalifikāciju ir ieguvuši citā dalībvalstī un vēlas strādāt savā profesijā šajā pirmajā dalībvalstī.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 64 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

LESD 49. pants, Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada 7. septembra Direktīvas 2005/36/EK par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu, kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 20. novembra Direktīvu 2013/55/ES, 4. panta 1. punkts, kā arī 13. panta 1. punkta pirmā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem nav pretrunā tāds dalībvalsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā, ar kuru ir noteikts, ka zobu tehniķa darbības ir jāveic sadarbībā ar

zobārstu, ciktāl šī prasība atbilstoši minētajam regulējumam ir piemērojama attiecībā uz klīniskajiem zobu tehniķiem, kas savu profesionālo kvalifikāciju ir ieguvuši citā dalībvalstī un vēlas strādāt savā profesijā šajā pirmajā dalībvalstī.

[Paraksti]